

ведя разговор с отсутствующим отцом, рассчитывая на то, что его услышат. Его расчет срабатывает, о чем свидетельствует вербальная реакция одного из грабителей, с которой он обращается к напарнику:

5.

– *Dad, can you come here and help me?*

<...>

– *If the kid's here, the parents gotta be too.* [Hughes 1990]

Автор формально не принимает в учет третье лицо, реализуя обращение с несуществующим референтом, однако он заинтересован в том, получатель (третье лицо) распознал информацию (2.1) (“Ты существуешь”) и (2.2) (“Ты являешься моим отцом”) и вывел адекватные импликации (В доме есть взрослые, совершать кражу со взломом рискованно). Модальный компонент (1.1) не соответствует истине для реального адресата в данной ситуации общения. В данном примере пресуппозиция обращения актуализируется в качестве дискурсивной импликатуры, что также можно квалифицировать как случай реализации тактики речевого манипулирования (обман).

Таким образом, в случаях реализации акта обращения при несоответствия истине хотя бы одного из компонентов содержания его пресуппозиции вследствие преднамеренной неверной оценки говорящим степени осведомленности адресата либо вследствие неверного представления говорящего о контексте можно говорить о функционировании пресуппозиции обращения в качестве дискурсивной импликатуры.

Перспективы исследования состоят в рассмотрении других видов структурных пресуппозиций, в частности, их прагматических свойств и особенностей актуализации в разговорном дискурсе в качестве дискурсивной импликатуры.

Литература

Арутюнова Н.Д. Понятие пресуппозиции в лингвистике / Н.Д. Арутюнова // Известия АН СССР, серия литературы и языка. – 1973. – Т. 32. – Вып. 1. – С. 84–90. Безугла Л.Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі: монографія / Л.Р. Безугла. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 332 с. Кожухова Л.В. Речевой акт обращения / Л.В. Кожухова // Вестник Ставропольского государственного университета. – 2007. – № 48. – С. 80–85. Макаров М.Л. Основы теории дискурса / М.Л. Макаров. – М.: Гнозис, 2003. – 208 с. Наумова Л.А. Пресуппозиции в логике и лингвистике / Л.А. Наумова // Философия: в поисках онтологии: Сборник трудов Самарской гуманитарной академии. Вып. 5. – Самара : Изд-во СаГА, 1998. – С. 236–255. Падучева Е.В. Понятие презумпции в лингвистической семантике / Е.В. Падучева // Семиотика и информатика. – М.: ВИНТИ, 1977. – Вып. 8. – С. 91–125. Падучева Е.В. Презумпции и другие виды неэксплицитной информации в предложении / Е.В. Падучева // Научно-техническая информация, серия 2. – 1981. – № 11. – С. 23–30. Рыжова Л.П. Пресуппозиционный аспект обращения / Л.П. Рыжова // Синтаксическая семантика и прагматика. – Межвузовский сборник, Калинин, 1982. – С. 130–137. Fillmore C.J. Types of Lexical Information / C.J. Fillmore // Studies in Syntax and Semantics. F. Kiefer (Ed.). – Dordrecht : Reidel, 1969. – P. 109–137. Keenan E.L. Two kinds of presupposition in natural language / E.L. Keenan // Studies in linguistic semantics. C.J. Fillmore, T. Langendoen (Eds.). – N.Y. etc. : Holt, Rinehart and Winston, 1971. – P. 45–52.

Источники иллюстративного материала

Diamond David. The Family Man [Электронный ресурс] / David Diamond, David Weissman. – Universal Pictures, 2000. – Режим доступа: <http://www.imsdb.com/scripts/Family-Man,-The.html>. Hughes John. Home Alone [Электронный ресурс] / John Hughes. – 20th Century Fox, 1990. – Режим доступа: <http://www.godamongdirectors.com/scripts/homealone.txt>. Huggins Randy. Devil's Night [Электронный ресурс] / Randy Huggins // Criminal Minds. – CBS Television Studios. – 2010. – Season 6. – Episode 6. – Режим доступа: <http://www.tv-dome.net/criminal-minds-season-6-episode-6/>. Sherman Janine. The Thirteenth Step [Электронный ресурс] / Janine Sherman // Criminal Minds. – CBS Television Studios. – 2011. – Season 6. – Episode 13. – Режим доступа: <http://kinodrom.tv/drama/125-myslit-kak-prestupnik-criminal-minds-12345-sezon.html>. Straczynski J. Michael. Changeling [Электронный ресурс] / J. Michael Straczynski. – Universal Pictures, 2008. – Режим доступа: <http://www.imsdb.com/scripts/Changeling.html>.

ЗАРУМА О.Р.

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

КОГНІТИВНИЙ ХАРАКТЕР СТРУКТУРУВАННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ТЕКСТІВ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

У пропонованій статті розглядаються особливості мови текстів міжнародних договорів. Особлива увага приділяється когнітивному структуруванню основних положень, яке відображає характерну для цього типу текстів взаємодію основної частини речення і різноманітних застережень та уточнень, які вводяться у різні синтаксичні точки.

Ключові слова: політико-правовий дискурс, міжнародний договір, когнітивне структурування, основні положення, застереження та уточнення.

Зарума Е.Р. Когнитивный характер структурирования основных положений текстов международных договоров. В данной статье рассматриваются особенности языка текстов международных договоров. Особое внимание уделяется когнитивному структурированию основных положений, которое отображает характерное данному типу текстов взаимодействие основной части предложения и многочисленных оговорок и уточнений, вводящихся в различные синтаксические точки.

Ключевые слова: политико-правовой дискурс, международный договор, когнитивное структурирование, основные положения, оговорки и уточнения.

Zaruma O.R. Cognitive structuring of the main provisions of international agreements. The article deals with the specificity of the language of international agreements. Special attention is paid to cognitive structuring of main provisions which displays an interplay of the main clause of a provision and various qualificational insertions within its boundary.

Key words: *political-legal discourse, international agreement, cognitive structuring, main provisions, qualifiers.*

Взаємозалежність і взаємозв'язок змісту та структури документа посідає вагомe місце в офіційно-діловому стилі мови загалом та у дискурсі міжнародних договорів зокрема. Залежно від типу документа та поставлених завдань, його текст має ту чи іншу форму організації на всіх мовних рівнях, що є визначальним при доборі лексико-семантичних та синтаксичних засобів вираження. [Ботвина 1998; Евинтов 1981; Калюжная 1982; Шинкаренко 2009; Bolioli 2004; Crystal 1979; Form and Style Manual 1999].

Міжнародні договори з огляду на їх комунікативні завдання та прагматилістичну спрямованість мають яскраво виражену тенденцію до замкнутості лексичної бази, збереження незмінного набору фраз, структур, характерних для певних фреймів, що є проявом консервативності стилю [Bolioli 2004; Febrero; Form and Style Manual 1999; Gallacher 2005; Gambaro 2007; Hunt 2002; Lortie 2007; Plain language and Legislation 2006] Цим типам текстів властива традиційна стала текстова структура, чітка архітектоніка, а відтак форма міжнародних договорів на структурному рівні є інваріантною.

Міжнародний договір – це угода між двома чи більше державами або іншими суб'єктами міжнародного права щодо встановлення, регулювання, зміни чи припинення їх взаємних прав та обов'язків у будь-якій сфері політичного, економічного, правового, науково-технічного, культурного та іншого співробітництва. Тобто міжнародний договір є офіційним документом, основна функція якого регламентаційно-директивна: він накладає певні зобов'язання, надає чи обмежує права, формує систему дозволів та заборон тощо. Саме тому під час укладання цих типів підзаконних актів постає дві серйозні проблеми, які впливають на формування його когнітивного потенціалу. По-перше, пишучи тексти цих документів укладачі повинні брати до уваги той факт, що сторонам притаманна риса збільшувати свої права та звужувати коло обов'язків. Отже, фахівці, готуючи тексти договорів, намагаються звести до мінімуму будь-які випадковості й визначити ідеальну модель зобов'язань і прав, дозволів та заборон настільки точно, зрозуміло та однозначно, наскільки це дозволяють мовні засоби. По-друге, ці акти стосуються регламентації поведінки, нюанси варіантів якої важко передбачити. Тому укладачі, моделюючи різні ситуації, намагаються не оминати жодного непередбаченого випадку, що, своєю чергою, надає документам однієї з ключових характеристик – всеохопності. Тобто, під час написання тексту документа проблема полягає у тому, що він, з одного боку, повинен бути зрозумілим, однозначним і чітким, а з іншого – охоплювати всі аспекти проблеми, не залишаючи при цьому місця для кривотлумачень.

Цілком зрозуміло, що для адекватної імплементації положень договору визначальну роль відіграє те, як реципієнт сприйме, зрозуміє чи потрактує те чи інше положення тексту договору. Важливим стає не лише, яку інформацію одержує сторона, але й те, як вона її сприймає та інтерпретує. Відтак, при тлумаченні, інтерпретації чи імплементації положень міжнародних договорів вагому роль відіграє когнітивний аспект комунікативної діяльності людини.

Когнітивний підхід до аналізу мовних явищ передбачає розгляд мови в контексті мислення та психоемоційного сприйняття. Під впливом когнітивної діяльності моделюються наші знання про світ і співвідносяться з моделями знань, зафіксованих у структурі мови [Бехта 2001, с. 171]. Власне когнітивна діяльність – це діяльність, у результаті якої людина приходить до певного рішення або знання, під впливом якої формується її прийняття та сприйняття інформації, факту, події. При когнітивному підході значення мовного знака не полягає лише у концептуальному змісті, носієм якого він виступає за констатації умов достовірності або об'єктивної ситуації; рівною мірою значущим є тлумачення усього змісту [Полюжин 1999, с. 113]. У договірному дискурсі когнітивна функція зводиться до використання мови як знаряддя передачі фактичної інформації. Лінгво-когнітивний підхід є особливо важливим під час аналізу та тлумачення положень текстів міжнародних договорів, адже вони накладають певні зобов'язання, надають чи обмежують права та обов'язки, тобто регламентують поведінку великої кількості людей, організацій, держав. Зрозуміло, що багато залежатиме від того, як їх зрозуміє, сприйме та витлумачить та чи інша сторона.

Завдання запропонованої статті полягає у тому, щоб простежити, як частотні складні застереження, вживання яких є характерною рисою мови міжнародних договорів, відображаються на когнітивному структуруванні тексту документа. Висока частотність актуалізації застережень у цих типах текстів пояснюється тим, що існує очевидна правова вимога: для досягнення основних дискурсивних рис законодавчих документів і підзаконних актів однозначності і лапідарності виражати основні положення через номінативні засоби, вводячи велику кількість застережень.

Як ми зазначали вище, архітектоніка текстів міжнародних договорів має інваріантну структуру. Ці документи складаються з назви, преамбули, матеріальної і заключної частин. Предметом нашого аналізу

є основні положення, які згідно проведеного дослідження переважно концентруються у матеріальній частині текстів міжнародних договорів.

Зазначимо, що когнітивне структурування основних положень текстів міжнародних договорів відображає характерну для цього типу текстів взаємодію основної частини речення і різноманітних застережень та уточнень, введених у різних синтаксичних точках. Тобто когнітивне структурування є засобом інтерпретації системної організації речень [Bhatia 1993, с. 115].

Аналізуючи тексти міжнародних політико-правових актів, ми звернули увагу на існування та взаємодію двох важливих аспектів. Перший – основна частина положення (основа положення), під якою ми, услід за В.Батіа, розуміємо а) правовий суб'єкт, тобто особу, установу, державу чи організацію, якій або надають права та повноваження, або накладають обмеження чи заборону на дії; б) правову дію, тобто природу повноважень чи прав, які надаються, обмежуються чи забороняються, що впливає з положення [Bhatia 1993, с. 113-114]. Але основна частина положення є лише каркасом, який доповнюється другим аспектом: застереженнями, під якими розуміємо природу, специфікацію та конкретизацію обставин, до яких застосовується основна частина положення.

Дослідники Д.Кристал та Д.Дейві визначили, що більшість правових речень задовольняє одна із двох формул:

If X, then Y shall do Z, або
If X, then Y shall be Z,

де X - опис справи (description of a case), до якої застосовується норма закону; Y - суб'єкт права (legal subject), Z - правова дія (legal action) [Crystal D, Davy D. 1979, с. 62]. Джордж Куд зробив значний внесок у цей аспект вивчення законотворчого процесу, коли виділив чотири основних елементи законодавчого речення (legal statement) і розташував їх у такому порядку: *case – condition – subject – action* [Coode 1957, с. 19-20]. Аналіз, запропонований Д.Кудом, на нашу думку, не є універсальним для застосування до всіх правових речень, особливо тих, що функціонують у текстах міжнародних договорів, яким властива складна та комплексна модифікація. Проте він набуває значення, зокрема для нашого аналізу, оскільки привертає увагу до структури речення та розташування у його межах застережень.

Ми дотримуємось існуючої позиції, що Д.Куд, Д.Кристал та Д.Дейві правильно виділили суть природи правового речення, однак дещо спростили ситуацію. Дійсно, існують чотири невід'ємні елементи синтаксису аналізованих речень: *опис справи* (case description), *суб'єкт права* (legal subject), *правова дія* (legal action) та *умова* (condition). Однак зазначимо, що у політико-правовому дискурсі загалом, а у текстах міжнародних договорів зокрема більшість речень має багато застережень, відмінних від опису справи (case description), без яких вони б набули універсального застосування та звелись до всездозволеності.

Для пропонованого дослідження актуальною виглядає концепція В.Батіа, згідно з якою існують три типи кваліфікаторів або застережень (*qualifiers*), які забезпечують три різні види інформації про правову норму. Якщо під кутом зору цього методу розглянути міжнародні правові норми та положення, то побачимо, що у текстах міжнародних договорів існують такі види застережень:

- *підготовчі, або ввідні застереження* (preparatory qualifiers), які в загальних рисах дають опис справи, до якої застосовується правова норма:

For the purposes of ensuring that EUNAVFOR is able to provide timely assistance to Montenegro, with attendance of witnesses from EUNAVFOR and the provision of relevant evidence, Montenegro shall notify EUNAVFOR of its intention to initiate criminal trial proceedings against any transferred person and the timetable for provision of evidence, and the hearing of evidence. [Agreement between the European Union and Montenegro 2010]

- *операційні застереження* (operational qualifiers), які надають додаткову інформацію про виконання, дію чи обмеження норми права:

The requested State shall, upon request by the requesting State, provide mutual legal assistance (hereinafter referred to as "assistance") in connection with investigations, prosecutions and other proceedings, including judicial proceedings, in criminal matters in accordance with the provisions of this Agreement. [Agreement between the European Union and Japan 2009]

- *реферативні застереження* (referential qualifiers), які уточнюють природу правового положення:

The Parties shall ensure, in accordance with this Agreement and in particular Article 4, that entities jointly designated by the Parties under this Agreement as providers of international financial payment messaging services (Designated Providers) provide to the U.S. Treasury Department requested financial payment messaging and related data which are necessary for the purpose of the prevention, investigation, detection, or prosecution of terrorism or terrorist financing (Provided Data). [Agreement between the European Union and the United States of America 2010]

Необхідно особливо наголосити, що у текстуру основних положень, з огляду на дискурсі,

прагматичні та когнітивні особливості текстів міжнародних договорів, укладачі досить часто вводять декілька видів застережень одночасно. Вони можуть розташовуватися у різних синтаксичних точках речення, як наприклад:

Each State Party, in accordance with its domestic legal principles, shall take the necessary measures to enable a legal entity located in its territory or organized under its laws to be held liable when a person responsible for the management or control of that legal entity has, in that capacity, committed an offence set forth in article 2. [International Convention 1999]

Without prejudice to any possible implementation of technical enforcement measures, shipments shall be suspended if, in the opinion of either Contracting Party, there are reasonable grounds to believe that controlled substances may be diverted to the illicit manufacture of narcotic drugs or psychotropic substances, or where, in the cases covered by Article 2(3), the importing Contracting Party requests the suspension. [Agreement between the European Community and the Turkish Republic 2010],

або ж послідовно:

The requesting State may, (1) in urgent cases, (2) after having been in contact with the requested State, make a request by any other reliable means of communication, including fax or e-mail [Agreement between the European Union and Japan 2009].

Як свідчать приклади основні положення матеріальної частини текстів міжнародних договорів насичені значною кількістю застережень та уточнень, які для досягнення комунікативно-прагматичних та когнітивних цілей укладачі вводять у синтаксичні рамки простих і складних речень. За допомогою цих засобів, функція яких зводиться до того, щоб надати додаткову інформацію, конкретизувати, розширити чи обмежити права, обов'язки, повноваження, викладені у положенні, досягаються основні дискурсивні риси текстів міжнародних договорів: однозначність та всеохопність. Простежимо, як це здійснюється на прикладі з матеріальної частини тексту договору:

If the privileges or conditions of the licences or certificates referred to in paragraph 2 above, issued by the aeronautical authorities of one Party to any person or airline or in respect of an aircraft used in the operation of the air services, should permit a difference that is lower than the minimum standards established under the Convention, and which difference has been filed with the International Civil Aviation Organisation, or if those authorities should apply a standard or standards that are higher than, or other than, standards established under the Convention, the other Party may request consultations between the Parties in the framework of the Joint Committee with a view to clarifying the practice in question. [Agreement on Air Transport between Canada and the European Community 2010]

Як випливає з основи положення (*the other Party may request consultations between the Parties in the framework of the Joint Committee with a view to clarifying the practice in question*) друга сторона може вимагати проведення консультацій між сторонами в рамках Спільного Комітету з метою з'ясування такої практики, але не будь-коли і за будь-яких обставин,

а але лише за умови,

- якщо привілеї або умови ліцензій та сертифікатів, про які йдеться вище у параграфі 2, видані авіаційною службою однієї сторони будь-якій особі чи авіаперевізнику чи будь-якому судну, яке використовують для авіаційних перевезень (*if the privileges or conditions of the licences or certificates referred to in paragraph 2 above, issued by the aeronautical authorities of one Party to any person or airline or in respect of an aircraft used in the operation of the air services*)

- допускають розбіжності стандартів, які є нижчими за мінімальні стандарти, встановлені на підставі цієї Конвенції (*should permit a difference that is lower than the minimum standards established under the Convention*)

про цю розбіжність повідомили Міжнародну організацію з цивільного перевезення (*and which difference has been filed with the International Civil Aviation Organisation*)

- або, якщо названі служби застосовують стандарт або стандарти, вищі, або відмінні від стандартів, встановлених на підставі цієї Конвенції (*or if those authorities should apply a standard or standards that are higher than, or other than, standards established under the Convention*).

За умови відсутності застережень та уточнень правове положення мало б надто загальний характер, а саме згідно з ним друга сторона може вимагати проведення консультацій між сторонами в рамках Спільного Комітету і допускало б різноманітні тлумачення та інтерпретацію, а то і набуло б іншого смислового навантаження.

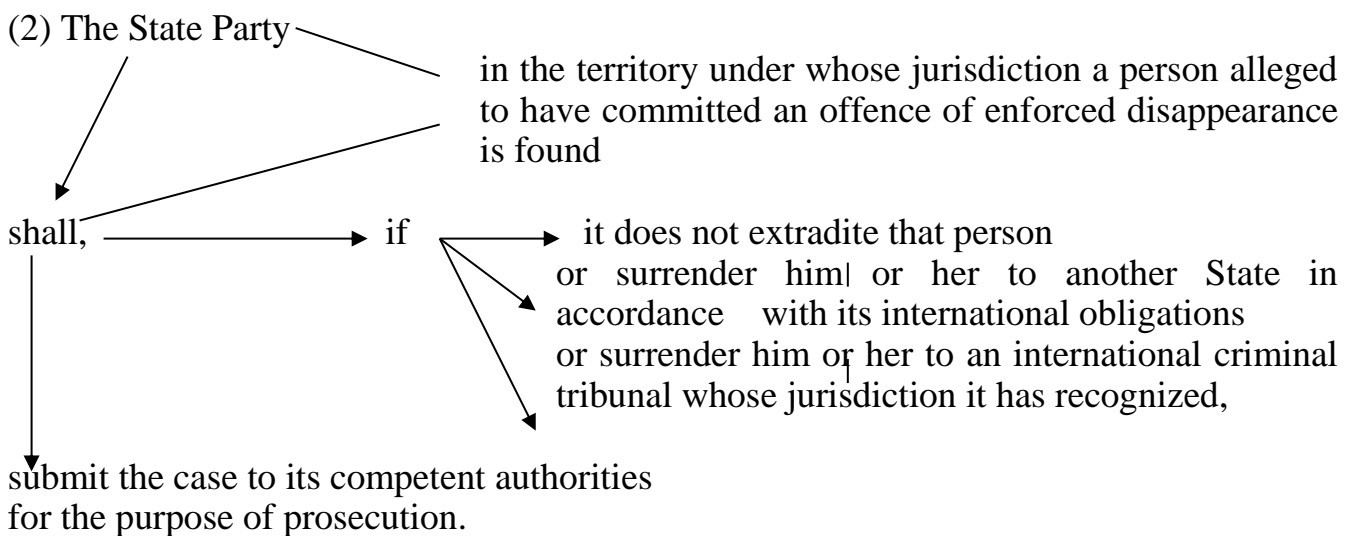
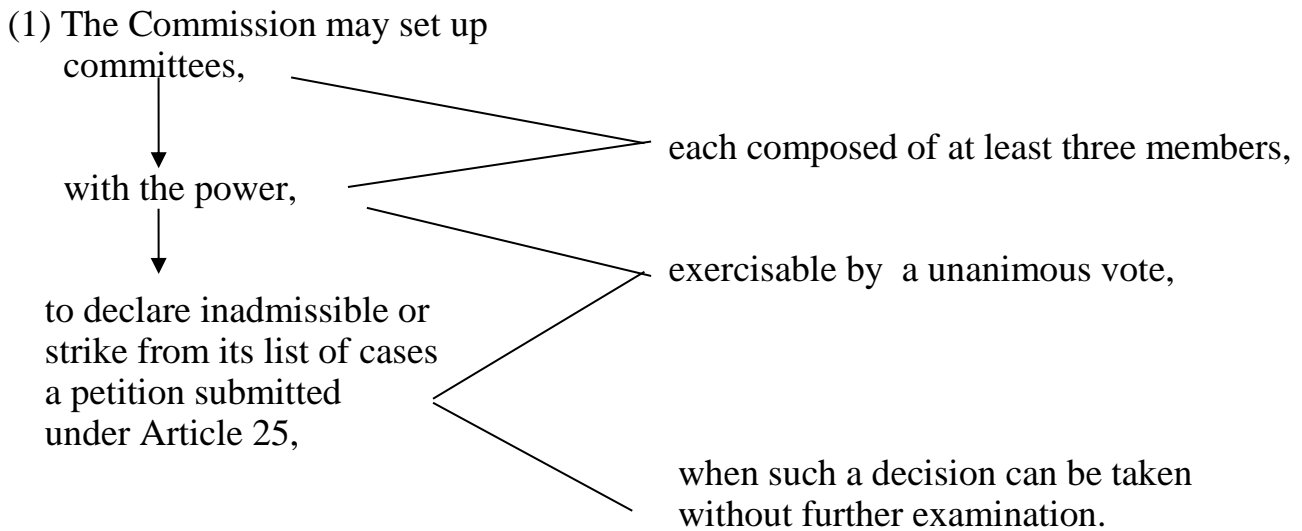
Аналізуючи фактологічний матеріал, ми простежили, що значна кількість як простих, так і складних речень мають двоскладову інтерактивну структуру, до складу якої входять основна, каркасна частина та долучені до неї різноманітні застереження, які вводяться у певні синтаксичні точки в межах речення. Проілюструємо двоскладову структуру типових речень із текстів міжнародних договорів:

The Commission may set up committees, each composed of at least three members, with the power, exercisable by a unanimous vote, to declare inadmissible or strike from its list of cases a petition submitted

under Article 25, when such a decision can be taken without further examination [Convention for the Protection of Human Rights 1950 (1993), c. 47]. (1)

The State Party in the territory under whose jurisdiction a person alleged to have committed an offence of enforced disappearance is found shall, if it does not extradite that person or surrender him or her to another State in accordance with its international obligations or surrender him or her to an international criminal tribunal whose jurisdiction it has recognized, submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution. [International Convention 2006] (2)

Наведені приклади підтверджують не лише комплексність, складність окремих вставок застережень, але й їх різноманітність та різнорідність. Щоб краще простежити структурну організацію речень та зрозуміти їх раціональність, поглянемо на попередні приклади, розчленувавши їх таким чином:

Функція цих застережень полягає у тому, щоб розвіяти можливі сумніви, внести точність та чіткість у різні аспекти основної частини (каркаса) речення. Тому, на нашу думку, правильніше буде розглядати такі речення, що функціонують у текстах міжнародних договорів, не з погляду лінійної організації, як це переважно робиться в інших жанрах та стилях, а з точки зору двоскладової інтерактивної когнітивної структури.

Когнітивне структурування положень міжнародних договорів ми розуміємо як інтерактивне тому, що кожен крок застережень взаємодіє у різних позиціях із кількома аспектами кроків основної частини речення, відповідаючи на багато питань, які могли б чи можуть виникнути у процесі сприйняття та інтерпретації тексту. Основною функцією введення застережень є сприяння тому, щоб речення стало точним, чітким, однозначним та всеохопним.

Для створення основних стильових рис текстів міжнародних договорів – зрозумілості, однозначності та всеохопності – укладачі використовують різноманітні лексичні, синтаксичні та дискурсні ресурси. Типове вживання складних приєднаних словосполучень, дво- та

багатоскладових виразів, номіналізація, ввідний опис, велика кількість застережень і уточнень, синтаксичний розрив пояснюють дискурсивний шаблон текстів договорів.

Важливість кожної найменшої деталі – характерна риса мови договорів, оскільки кожна деталь означає чи впливає на той чи інший характер регламентації дії маси людей або ж на позицію, яка повинна реалізуватись у суспільно значущих діях. Така деталізація, хоча й ускладнює синтаксис, але відповідає жанровим вимогам стилю, які детальніше аналізуватимуться у поданих дослідженнях.

Література

Бехта І.А. Текст в парадигматичній системі наукових лінгвістичних концепцій кінця ХХ – початку ХХІ століття: актуальні та віртуальні стратегії розвитку // Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія) – Львів: Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 495 с. Ботвіна Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. - К.: Артк, 1998. - 192 с. Евинтов В.И. Многоязычные договоры в современном международном праве. - К.: Наукова думка, 1981. - 134 с. Калюжная В.В. Стиль англоязычных документов международных организаций. - К.: Наукова думка, 1982. - 122 с. Положин М.М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення. – Ужгород: Закарпаття, 1999. -240 с. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет : навч. посіб. / Т. І. Шинкаренко. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2009. - 296 с. Bhatia V.K. Analysing Genre: Language in Professional Settings. - London: Longman, 1993. - 246 p. *Bolioli A., Mercatali P., Romano F.* Formal Models of a Legislative Grammar . – 2004. – Vol. 3035/2004. – P. 210-227. Coode G. On legislative expression of the language of written law. Introduction to a digest of the Poor Laws, appendix to the 1843 Report of thå Poor Law Commission // The Composition of Legislation / Drieger E.A., 1957. - P. 15-26. Crystal D, Davy D. Investigating English Style. - London: Longman, 1979. - 213 p. Febrero J.L.S. Legal English and translation: theory and practice. – Spain: Gamma, 2003 – 160p. *Form and Style Manual for Legislative Measures / Office of Code Revision Legislative Service agency, 1999. – 75 p. Gallacher Ya.* Form and style Manual for Lawyers. – Carolina Academic Press, 2005. – 230 p. Gambaro A. Interpretation of Multilingual Legislative Texts // Electronic Journal of Comparative Law. – 2007. – Vol. 11.3 [Electronic resource] Режим доступу: <<http://www.ejcl.org/113/article113-4.pdf>>. Hunt B. Plain Language in Legislative Drafting: An Achievable Objective or a Laudable Ideal? / Fourth Biennial Conference Proceedings. – Toronto, Canada. – September 26 - 29, 2002. P. 25-65. Lortie S, Bergeron R.C. Legislative Drafting and Language in Canada / Statute Law Review . – 2007. – Vol. 28. Issue 2. – P. 83-118 [Electronic resource] Режим доступу: <http://slr.oxfordjournals.org/content/28/2/83.full> Plain language and Legislation / The Office of the Scottish Parliamentary Counsel, 2006 [Electronic resource] Режим доступу: <http://www.scotland.gov.uk/Publications/2006/02/17093804/0>

Джерела ілюстративного матеріалу

Agreement between the European Union and Montenegro on the participation of Montenegro in the European Union military operation to contribute to the deterrence, prevention and repression of acts of piracy and armed robbery off the Somali coast (Operation Atalanta), 2010 [Electronic resource] Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> Agreement between the European Union and Japan on mutual legal assistance in criminal matters, 2009 [Electronic resource] Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> Agreement between the European Union and the United States of America on the processing and transfer of Financial Messaging Data from the European Union to the United States for the purposes of the Terrorist Finance Tracking Program, 2010 Режим доступу: [Electronic resource]: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> Agreement between the European Community and the Turkish Republic on precursors and chemical substances frequently used in the illicit manufacture of narcotic drugs or psychotropic substances, 2010 [Electronic resource] Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> Agreement on Air Transport between Canada and the European Community and its Member States, 2010 [Electronic resource] Режим доступу: http://ec.europa.eu/transport/air/international_aviation/country_index Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1950 (1993) // International Law Documents / Ed. by Malcolm D. Evans. – Glasgow: Blackstone Press Limited, 1991. – P. 43-73. International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, 2006 [Electronic resource] Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, 1999 [Electronic resource] Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>

КАРПА І. Б.

(Дрогобицький державний педагогічний університет імені І. Франка)

ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ТАКТИК В ЕЛЕКТРОННИХ ТЕКСТАХ (НА МАТЕРІАЛІ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВОГО СЕРВІСУ YAHOO!ANSWERS)

У статті розглядаються особливості застосування комунікативних тактик в електронних текстах інформаційно-довідкового сервісу Yahoo!Answers з метою здійснення впливу на адресата. На основі аналізу текстів Yahoo!Answers виявлено номінативну, констативну, описову, регулятивну, тактики репрезентації, стилістичної провокації і моделювання реакції.

Ключові слова: електронний текст, інформаційно-довідковий сервіс Yahoo!Answers, комунікативні тактики, віртуальна комунікація.

Карпа И. Б. Применение коммуникативных тактик в электронных текстах (на материале информационно-справочного сервиса Yahoo!Answers). В статье рассматриваются особенности применения коммуникативных тактик в электронных текстах информационно-справочного сервиса Yahoo!Answers с целью осуществления воздействия на адресата. На основании анализа текстов Yahoo!Answers выявлено номинативную, констативную, описательную, регулятивную, тактики репрезентации, стилистической провокации и моделирования реакции.

Ключевые слова: электронный текст, информационно-справочный сервис Yahoo!Answers, коммуникативные тактики, виртуальная коммуникация.